

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 02 juni 2020
Portefeuillehouder(s) : Wethouder Bolderdijk
Portefeuille(s) : Financiën
Contactpersoon : R. van Doggenaar
Tel.nr. : 8434
E-mailadres : doggenaar.r@woerden.nl

Onderwerp:

Financiële gevolgen coronacrisis

Kennisnemen van:

Een voorlopige analyse van de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de gemeente Woerden.

Inleiding:

Langzaam worden de strenge coronamaatregelen versoepeld. Scholen en kinderdagverblijven openen gefaseerd hun deuren. Horeca, bioscopen en culturele instellingen kunnen vanaf 1 juni weer een beperkt aantal gasten verwelkomen en verpleeghuizen mogen, indien aan alle voorschriften wordt voldaan, enkele bezoekers toelaten. Er zijn echter ook delen van de samenleving waar nog geen sprake is van een versoepeling van de maatregelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de evenementenbranche. Daarnaast blijven de basisregels, waaronder de 1,5 meter afstand, onverminderd van kracht. Kortom; de coronacrisis heeft onze samenleving nog steeds in zijn greep, maar er gloort weer een klein beetje licht aan de horizon.

De maatregelen hebben uiteraard effect op onze organisatie. In de raadsinformatiebrief van 31 maart (20R.00344) hebben wij u een overzicht gegeven van de impact van de huidige crisis op onze bedrijfsvoering. Deze beschrijving was verhalend van aard en gaf een inkijk in de stand van zaken van de dienstverlening en de gemeentelijke organisatie op dat moment. In de periode die daarop volgde informeerden wij u via verschillende brieven over de impact van de crisis op grote projecten en belangrijke processen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de raadsinformatiebrieven over de dienstverlening van Ferm Werk (20R.00368), de regionale energiestrategie (20R.00483) en het parkeerbeleid (20R.00406). Mochten dergelijke projecten en processen in de komende periode hinder ondervinden van de coronacrisis, dan zullen wij u hier op een soortgelijke wijze over informeren.

Naast de bovenstaande informatie hebben wij toegezegd om u te informeren over de financiële gevolgen van de crisis voor onze organisatie. Via deze brief doen wij onze toezegging gestand en delen wij onze voorlopige financiële analyse met u. Deze analyse bouwt voort op het eerder met u gedeelde overzicht *Inhoudelijke risico inventarisatie gevolgen corona begroting 2020*. U kunt deze raadsinformatiebrief en bijbehorende bijlage beschouwen als een actualisatie van dit overzicht. Waar mogelijk hebben we de tot nu toe gemaakte meer-/minderkosten gekwantificeerd en financiële risico's, op basis van de huidige inzichten, geschrapt of aan het overzicht toegevoegd.

De voorliggende brief geeft per domein een kwalitatieve toelichting op enkele belangrijke financiële risico's. Deze toelichting is niet uitputtend van aard, maar voornamelijk bedoeld om u meer duiding en gevoel te geven bij de financiële gevolgen van de coronacrisis. Net zoals we eerder een inkijk gaven in de stand van

zaken van de dienstverlening, geven we nu een inkijk in de financiële situatie. De bijlage *Overzicht financiële risico's coronacrisis* bevat een totaaloverzicht van de financiële kosten en risico's die op dit moment in beeld zijn. In de komende periode blijven wij de situatie monitoren. Op basis van onze bevindingen zullen wij de overzichten updaten en periodiek met u delen.

Kernboodschap:

Algemeen: compensatie van het Rijk

Het Rijk heeft op 28 mei bekendgemaakt provincies, gemeenten en waterschappen te compenseren voor financiële schade en misgelopen inkomsten als gevolg van de coronacrisis. Hiervoor is een totaalbedrag van € 566 miljoen, waaronder € 144 miljoen voor Jeugd en Wmo, gereserveerd. Eerder waren al compensatieregelingen voor onder andere sport (€ 90 miljoen) en Wmo (€ 18 miljoen) bekendgemaakt. Uiteraard zijn wij blij met deze toezeggingen van het Rijk. Op dit moment is slechts op hoofdlijnen duidelijk welke kostenposten in aanmerking komen voor compensatie en hoeveel de compensatie per kostenpost bedraagt. Bij de beschrijving van onderstaande risico's en in de bijlage bij deze raadsinformatiebrief is daarom nog geen rekening gehouden met deze compensatieregeling van het Rijk. Zodra er meer duidelijkheid is over deze regeling, zullen we de financiële gevolgen hiervan verwerken in onze kosten- en risico-inventarisaties.

Bedrijfsvoering en Informatievoorziening

De domeinen bedrijfsvoering en informatievoorziening bestaan uit teams die zich bezighouden met personeelszaken, ICT, juridische zaken, financiën en gegevensbeheer. Binnen deze teams zijn er een aantal aan de coronacrisis gerelateerde financiële risico's geconstateerd. De belangrijkste risico's liggen op het gebied van personeelslasten, vertraging in ICT-projecten, verlaagde inkomsten en oninbare heffingen en vorderingen.

Personeelslasten (organisatiebreed van toepassing)

Diverse medewerkers hebben in de afgelopen periode andere werkzaamheden uitgevoerd dan normaal. Denk bijvoorbeeld aan de inzet voor de crisisorganisatie of het overnemen van werkzaamheden van Ferm Werk. Daarnaast moest een deel van het personeel het werk combineren met zorgtaken voor de kinderen. Het uitvoeren van andere werkzaamheden of het combineren van werk met zorgtaken heeft geresulteerd in een capaciteitsverlies voor het reguliere werk. De gevolgen hiervan zijn in de meeste gevallen niet direct financieel van aard, maar uiten zich in vertragingen in processen en projecten. De noodzaak van extra inhuur wordt per onderwerp afgewogen. Vooralsnog lijkt grootschalige extra inhuur van personeel niet nodig. Dit komt voort uit het feit dat er door de crisis op enkele plekken in de organisatie minder inzet nodig was, waardoor een herverdeling van capaciteit kon plaatsvinden.

Vertraging in ICT-projecten

De ICT-projecten Zaakgericht werken, VRIS en Cumulus lopen door de coronacrisis vertraging op. De implementatie van de ICT-applicaties verloopt op afstand minder effectief dan normaal. De doorlooptijd van de projecten is langer, wat resulteert in extra kosten voor projectmanagement. Het grootste financiële risico, in termen van euro's, is de mogelijkheid dat oude licenties nog een jaar moeten worden verlengd. Indien de nieuwe systemen niet tijdig gebruiksklaar zijn, zijn we afhankelijk van de bestaande ICT-systemen. Als gevolg hiervan zullen we zowel de kosten voor de licenties van de nieuwe als van de bestaande softwaresystemen moeten betalen. Vooralsnog lijkt de kans op het daadwerkelijk plaatsvinden van deze risico's echter klein. Voor Cumulus speelt ten slotte ook nog mee, dat het verkopen van dit product in deze tijden niet tot nauwelijks mogelijk is. Als gevolg hiervan blijven eventuele opbrengsten voorlopig uit.

Verlaagde inkomsten

De inkomsten uit toeristenbelasting zullen in 2020 logischerwijs lager liggen dan in voorgaande jaren. Daarnaast wordt er minder precariobelasting geheven. Voor de terrassen en standplaatsen wordt het aantal weken dat er geen gebruik van kon worden gemaakt in mindering gebracht op de aanslagen. Ook wordt er over de maanden juni, juli en augustus geen precariobelasting voor de terrassen in rekening gebracht. Ten slotte heeft de BNG Bank aangegeven haar dividenduitkering op te schorten tot 1 oktober 2020. Vooralsnog heeft de BNG Bank de intentie om na 1 oktober dividend uit te keren, maar hierover kan nog geen zekerheid worden gegeven.

Oninbare heffingen en vorderingen

Wij hebben voor diverse gemeentelijke heffingen, waaronder de onroerende zaakbelasting (OZB) en rioolheffing, mogelijkheden voor uitstel van betaling aangeboden. Het bieden van uitstel van betalingen verhoogt het risico op de oninbaarheid van vorderingen. In economisch onrustige tijden is dit zelfs sterker van toepassing dan normaal. Daarnaast is er kans op een stijging van het aantal verzoeken om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen.

Dienstverlening

Het domein dienstverlening bestaat uit de teams Vergunningen, Toezicht en Handhaving en Klant Contact Centrum. Binnen deze teams heeft de coronacrisis op een aantal gebieden een financiële impact.

Fluctuatie in aantal aanvragen voor huwelijken en reisdocumenten

In de eerste weken van de lockdown liep het aantal aanvragen voor huwelijken en reisdocumenten sterk terug. Inmiddels bevindt het aantal aanvragen zich echter weer op het normale niveau. In de komende weken en maanden wordt een inhaalslag verwacht voor de uitgestelde aanvragen. Mogelijk leidt deze inhaalslag tot een piekbelasting in het werk. Tijdelijke inhuur van extra personeel om de piekbelasting op te vangen kan niet worden uitgesloten. Het is op dit moment lastig in te schatten hoe groot dit risico is.

Inzet buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's), verkeersregelaars en beveiliging

De buitengewone opsporingsambtenaren zijn in de afgelopen periode volop actief geweest. Door ondersteuning vanuit de rest van de organisatie (blauwe brigade) was de capaciteitsvraag niet hoger dan normaal. Wel is er sprake geweest van inzet buiten de reguliere werktijden. Hiervoor zijn extra toeslagen betaald. Daarnaast zijn op enkele plekken verkeersregelaars ingezet en is gebruik gemaakt van veiligheidsdiensten. Al deze extra kosten zijn uiteraard aan de coronacrisis toe te rekenen.

Evenementen

In de afgelopen periode hebben geen evenementen plaatsgevonden. Ook de komende maanden kunnen er geen evenementen worden georganiseerd. Normaal gesproken zijn de lente en zomer piekperiodes voor wat betreft het aantal evenementen. We ontvangen geen leges, maar hoeven op dit moment ook geen inzet te plegen op evenementen. De additionele inhuur om de reguliere piekbelasting in de lente en de zomer het hoofd te kunnen bieden is stopgezet. Wel wordt rekening gehouden met eventuele meerkosten voor de gemeente voor evenementen in de toekomst. Naar verwachting zullen evenementen straks enkel onder strenge maatregelen zijn toegestaan. De gemeente zal waarschijnlijk verantwoordelijk worden gemaakt voor het toetsen van de naleving van deze maatregelen. Kortom; extra werk voor onze organisatie. Wanneer dit gaat plaatsvinden en welke vorm dit krijgt, is afhankelijk van de keuzes die het Rijk hiervoor maakt. Ten slotte zal geen terugvordering van evenementensubsidies plaatsvinden als wel kosten zijn gemaakt, maar activiteiten niet volgens aanvraag worden uitgevoerd. In de loop van het jaar zal duidelijk worden in hoeverre reeds toegekende evenementensubsidies dienen te worden uitgekeerd.

Ruimte

Het domein ruimte bestaat uit de teams Ruimtelijk Beleid en Projecten, Ruimtelijke Plannen en Vastgoed. Deze teams houden zich bezig met onder andere bezig met ruimtelijke ontwikkeling.

Ruimtelijke plannen en projecten

Opvallend genoeg zien we op het gebied van ruimtelijke plannen en projecten nauwelijks tot geen vertraging in de werkzaamheden. Sterker nog, enkele projectontwikkelaars lijken hun activiteiten eerder te willen versnellen, dan dat er wordt nagedacht over het vertragen of stopzetten van werkzaamheden. Wellicht dat het huidige prijspeil en de onzekere toekomst meespeelt bij dergelijke overwegingen. Het resultaat is echter dat het kostenverhaal van de gemeente op dit moment niet in het geding is. Ook op het gebied van betalingen zijn er nauwelijks problemen. Daarnaast is er geen sprake vertraging in de afhandeling van lopende en nieuwe vergunningsaanvragen.

Vastgoed: beheer en gebruik gemeentelijke accommodaties

De coronacrisis heeft een direct financieel effect op het beheer en gebruik van de gemeentelijke gebouwen. Voor wat betreft het incidentele gebruik door externe partijen zijn er logischerwijs een groot aantal annuleringen binnengekomen. De gemiste huuropbrengsten bedragen enkele tienduizenden euro's. Voor wat betreft het structurele gebruik wordt op dit moment regulier gefactureerd. Wanneer organisaties in de financiële problemen komen, dan gaan wij het gesprek met deze organisaties aan om tot oplossingen te komen. Vooralsnog lijkt er, specifieke uitzonderingen daargelaten, geen sprake te zijn van een afname in opbrengsten.

Openbare Ruimte

Binnen het domein openbare ruimte zijn de teams Realisatie en Beheer, Wijkonderhoud en Afval en Reiniging actief. Deze teams houden zich onder andere bezig met activiteiten op de milieustraat, de week- en streekmarkten, parkeren en projecten gericht op de openbare ruimte (o.a. grond-, weg- en waterbouw). In de afgelopen periode zijn er onder andere meerkosten gemaakt voor het plaatsen van borden met de oproep om 1,5 meter afstand te houden. Hieronder volgen nog enkele meerkosten vanuit deze teams.

Misgelopen baten uit parkeren en week- en streekmarkten

Door de coronacrisis loopt de gemeente parkeeropbrengsten mis. Inwoners en bezoekers maken minder gebruik van het betaald parkeren in de parkeergarage en op straat. De misgelopen baten op het gebied van parkeren lopen fors op. Naast de parkeergelden zijn in de afgelopen periode minder marktgelden geïnd. De marktgelden worden op basis van gebruik in rekening gebracht. Als gevolg van de lockdown hebben de markten slechts in beperkte mate plaatsgevonden.

Werkzaamheden Ferm Werk

Zoals eerder vermeld heeft Ferm Werk haar diensten aan derden bij het ingaan van de lockdown stopgezet. Werkzaamheden zoals het legen van afvalbakken en het schoonmaken van het stadserf moesten echter wel doorgaan. Deze werkzaamheden zijn zoveel mogelijk intern opgepakt. Als gevolg hiervan hebben diverse medewerkers overuren gemaakt. Het compenseren van deze overuren kost geld. Wij zijn met Ferm Werk in gesprek over het verrekenen van deze kosten.

Inzet in crisisorganisatie

Enkele projectmedewerkers van het team Realisatie en Beheer zijn ingezet in de crisisorganisatie. Het betreft projectmedewerkers die in de reguliere situatie het merendeel van hun uren doorbelasten naar externe partijen. De doorbelasting van uren was nu niet mogelijk, waardoor de kosten voor deze medewerkers volledig voor onze rekening zijn.

Sociaal Domein

Het sociaal domein bestaat uit de teams Strategie en Beleid, Bedrijfsvoering, Sociaal Team en Jeugd en Gezin. Het sociaal domein is onder andere verantwoordelijk voor de uitvoering van taken uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en de Participatiewet.

Boeggolf aan aanvragen

De uitbraak van het coronavirus en de afgekondigde maatregelen hebben grote impact gehad op de uitvoering van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Diverse zorgtaken konden niet op een normale manier worden uitgevoerd en dat in een stressvolle en onzekere periode waarin de behoefte aan zorg vermoedelijk groter was dan normaal. Het valt daarbij op dat het aantal aanvragen op diverse gebieden in het sociaal domein (o.a. schuldhulpverlening, SAVE, Jeugd en Gezin, inkomensondersteuning) in het begin van de coronacrisis sterk terugliep. Inmiddels is het aantal aanvragen weer bijna op het normale niveau. Landelijk, en ook in Woerden, wordt echter rekening gehouden met sterke stijging van het aantal aanvragen in de komende maanden. De coronamaatregelen hebben mensen in een kwetsbare situatie vaak extra hard getroffen, waardoor er vaker een beroep op het sociaal domein zal worden gedaan. Mocht deze boeggolf zich voordoen, dan is er mogelijk extra capaciteit (inhuur) nodig om deze aanvragen op een goede manier af te handelen.

Sport, cultuur, recreatie en maatschappelijke organisaties

Enkele instellingen en organisaties hebben het door de coronamaatregelen financieel lastig, denk hierbij aan het zwembad, het Klooster, het Stadsmuseum, het Kaaspakhuis en de Muziekschool. Wij zijn in overleg met de organisaties die het aangaat en zoeken naar mogelijke oplossingen. De kans is reëel dat er een beroep op ons wordt gedaan voor financiële ondersteuning. Daarnaast staat de gemeente samen met de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) garant voor enkele leningen van sportinstellingen. Mochten sportinstellingen in financiële problemen komen, dan zou er aanspraak kunnen worden gemaakt op deze garantstelling. Mogelijk wordt een deel van deze kosten door het Rijk gecompenseerd.

Financiën:

Een financieel overzicht volgt zo snel mogelijk met een separate nazending.

Vervolg:

Zoals eerder aangegeven zullen wij u periodiek, minimaal tweemaandelijks, informeren over de financiële gevolgen van de coronacrisis voor onze organisatie.

Bijlagen:

- Overzicht Financien, geregistreerd onder nummer 20.010731
-

Het college van burgemeester en wethouders,

Drs. M.H. Brander
Gemeentesecretaris (wnd.)

V.J.H. Molkenboer
Burgemeester

Overzicht risico's en inschatting effecten als gevolg van covid- 19

Personeelszaken

- Werving en selectie lastiger: geen € effect
- Minder kosten Groene Hart Academie: 30-45K
- Faciliteren werken thuis + attentie personeel: 10-20K
- Dienstreizen (voordeel) 15-20K
- Extra personele lasten en inhuur vanwege corona: pm

ICT

- Extra kosten voor versneld invoeren gebruik Teams 20-50k
- Stijging gebruik (mobiele)data 15-25k
- Vertraging ICT-projecten zaakgericht werken: 50-100k
- Risico op vertraging belastingsoftware VRiS: 30k
- Ontwikkelen extra robots: 10k

Bedrijfsvoering overig

- Ondernijning: minder kosten door minder inzet: 0-5K
- Vertraging bestuursopdracht (lean, P&C software, 3e lichting): geen € effect

Financiën

- Risico op (gedeeltelijke) afstel uitbetaling dividend (BNG) in 2020: 100-200K
- Toename aanvragen kwijtschelding: kans groot
- Risico van stijging rente voor aangaan leningen: kans laag
- Risico oninbaarheid vorderingen: kans groot
- Risico op oninbaarheid OZB (faillissementen etc.) 85-175K
- Risico op oninbaarheid toeristenbelasting 30-40K
- Risico op oninbaarheid leges 10-20K
- Daling inkomsten toeristenbelasting: 45-70K
- Daling precario vlaggen en reclame uitingen: 0-5K
- Daling precario terrassen: 20-35K
- Daling opbrengst leges: 100-250K
- Minder opbrengst parkeren: 250-350K
- Minder naheffingsaanlagen: 10-15K

Dienstverlening

- Minder kosten begeleiding evenementen: 10-20K
- Inhuur uniseco (beveiliging) 30K
- Minder kosten KCC/balie door minder vraag: laag fin.effect

Crisisbeheersing

- Hogere kosten handhaving: 10k-25k
- Communicatie: stijging kosten (uren, advertenties, borden etc.) 50k-75k
- Mogelijk hogere bijdrage VRU: 10-15K
- Mogelijk hogere bijdrage GGD: 10-15K

Ruimte

- Ruimtelijk beleid en projecten:
 - Participatiekosten Duurzaamheid - Energie 15-25K
- Vastgoed:
 - Oninbaarheid huuropbrengsten sportaccommodaties (periode 16 maart t/m augustus), maximale risico 75K
 - Oninbaarheid culturele instellingen 75-150K

- Ruimtelijke plannen:
 - Garantstelling Woerden Marketing 10K
 - Garantstelling Kaaspakhuis 30K
- Afval en reiniging: 15K
 - Meer huishoudelijk afval o.
 - Mogelijk meer kosten extra personele inzet
- Wijkonderhoud: 65K
 - Minder opbrengst markten
 - Extra toezicht stadserf
 - Extra werkzaamheden en kosten overgenomen taken van Ferm Werk
 - Minder opbrengst reclame openbare ruimte (deels van voor de crisis)
 - Kermis mogelijk niet door (voordeel)

Sociaal domein:

- Zorg: doorbetalen/voorschotten=> risico op dubbele kosten kans laag
 - Risico op betaling voorschot waar geen prestatie tegenover staat
- 18+(HH, begeleiding, voorzieningen): pm
 - tijdelijk minder aanvragen, later inhaalslag verwacht.
 - Inhuur van capaciteit nu verminderd)
- Jeugd: SAVE toename van kosten 150-425K
- Vertraging nieuwe inkoop van jeugdzorg: pm
- Schuldhulp: op termijn stijging aanvragen verwacht pm
- Huishoudelijke hulp: pm
 - Wordt zorg nog conform afspraken geleverd? Onderzoek loopt
- Vervoer: risico op faillissementen in vervoersbranche kans middel
- Noodkinderopvang: laag € effect
 - is zeer beperkt gebruik van gemaakt, compensatie rijk
- GGD: extra crisistaken waardoor mogelijk meer kosten pm
- Mogelijk compensatieregeling (sport, cultuur en maatschappelijke organisatie): beleid wordt voorbereid
- Ferm Werk: toeloop op regelingen en daarnaast participatie onder druk: 250k-500k

Sport:

- Sport: gedeelde inkomsten o,a zwembaden: 500k-750K

Cultuur:

- Mogelijk extra ondersteuning d.m.v. subsidies pm